

VILAMALLA
MIL ANYS D'HISTÒRIA
974-1975

Antoni Egea i Codina
Marisa Roig i Simon
Joan Serra i Peral

A. EGEA, M. ROIG, J. SERRA.
Vilamalla. Mil anys d'història,
974-1975.
Ajuntament de Vilamalla.
Figueres, 1999.

Mil anys de Vilamalla

UN NOU LLIBRE D'HISTÒRIA D'UN poble empordanès, publicat pel seu Ajuntament aprofitant la convocatòria d'unes eleccions municipals, no és cap novetat. La novetat està en el seu contingut. Els autors han començat per presentar el medi geogràfic en què se situa Vilamalla (el terme) i el medi històric i jurisdiccional en què se situa el lloc (la batllia de Siurana), per passar a tractar-ne, de manera sincrònica, la història segons la periodització convencional: alta edat mitjana (que per als autors va del segle X al XIII) i baixa edat mitjana, segles XVI i XVII, segle XVIII i segles XIX i XX. Tanquen el llibre una bibliografia, una cronologia i un vocabulari. Cada capítol va acompanyat de les acotacions d'arxiu que permeten comprovar les referències donades en el text, fins

a un total de 684 notes, en una demostració que els autors s'han pres l'encàrrec a consciència.

Aquest llibre s'ha de llegir conjuntament amb el que, amb anterioritat, A. Egea havia dedicat a Siurana. D'aquesta manera, la batllia, una petita demarcació territorial, resulta el marc per als estudis centrats en les edats mitjana i moderna. Alguns elements referits, doncs, a aquest període havien estat presentats en l'obra anterior, però tot i així hi ha noves aportacions d'interès. Les ordinacions de la batllia permeten veure'n la reglamentació de la vida quotidiana; també hi fan la seva aparició els òrgans de representació de la batllia, que es completen posteriorment en el desenvolupament sincrònic de l'exposició històrica, en parlar de les dues institucions

bàsiques de qualsevol societat rural: la universitat i la parròquia, entorn de les quals s'articula la vida de la comunitat pagesa, la representació de la qual passa per la universitat. Tot plegat, però, aquesta estructura quedà trencada en aplicació de la Nova Planta. La universitat, com a tal, va desaparèixer, i el seu lloc fou ocupat per l'Ajuntament de regidors. La parròquia, però, va mantenir la seva vitalitat.

Les constants de la vida en un poble de pagès es van mantenir durant els segles XIX i XX. Els canvis polítics també hi van ser presents. Però la veritable transformació de Vilamalla havia de venir just quan el llibre s'acaba, amb la construcció del polígon industrial i de l'estació fitosanitària.

Pere Gifre i Ribas

L'escriptura
itinerant

Verdaguer, Pla i la literatura de viatges

Narcís Garolera

ARGENT
VIU

Narcís GAROLERA.
L'escriptura itinerant: Verdaguer,
Pla i la literatura de viatges.
Pagès Editors.
Lleida, 1998. 172 pàg.

La vessant literària del viatge

L'ESCRITURA ITINERANT ÉS UN RECALL d'articles del professor de la Universitat Pompeu Fabra Narcís Garolera que relacionen la literatura i el viatge. Els dos treballs més extensos són inèdits i van ser premiats a la Nit Literària Andorrana, mentre que els altres ja havien aparegut en altres publicacions, però aplegats formen un fris molt unitari.

El primer article del llibre, titulat «Viatjar per escriure: els itineraris romàntics», és una reflexió sobre el sentit i les característiques del viatge a l'ideari romàntic. El segon presenta unes notes bibliogràfiques sobre els viatgers catalans del segle XIX que van deixar escrites les seves vivències.

El tercer tracta temes tan llaminers com l'aparició de l'excur-

sionisme a Catalunya, les diferències entre l'excursionisme català i els clubs alpins europeus i la ràpida relació que establiren excursió i literatura a l'últim quart del segle XIX. La narració d'excursions fou un tipus de prosa molt abundant a final del segle passat, i arribà a la més alta qualitat amb Verdaguer, a qui es dediquen tres treballs del llibre. El primer, el pròleg de l'edició de Garolera a Excursions i viatges, és fonamental per conèixer el Verdaguer prosista, aspecte poc valorat de l'escriptor que Narcís Garolera s'ha encarregat d'estudiar i reivindicar en aquest i d'altres articles. El segon és un exemple de la seva prosa: les impressions d'una excursió a Andorra, fins fa poc inèdites.

Josep Pla és tractat en dos articles breus (la relació de Pla

amb Itàlia i els seus viatges pel centre i nord d'Europa) i un treball extens sobre el lligam entre el viatge, la literatura i la vida a la seva obra que examina els recursos estilístics, els precedents, els models i les influències de la seva prosa (l'autor el compara amb Goethe, Heine, Sterne, Stendhal, Maupassant, Panzini i Camba).

Per establir una relació entre el tema del llibre –l'escriptura i el viatge– i la seva estructura –els nou articles que els formen–, direm que Narcís Garolera ens projecta un recorregut amb unes escales d'un interès literari i cultural innegables.

Jordi Cornellà Detrell